

Uredništvo
in upravnništvo:
Kolodvorske
ulice št. 16.
Z urednikom se
more govoriti
vsak dan od 11.
do 12. ure.
Rokopisi se ne
vračajo.

Inserati:
Sestopna petit-
vzta 4 kr., pri
večkratnem po-
navljanju daje se
popust.

Ljubljanski List

Velja
za Ljubljano
v upravnništvo:
za celo leto 6 gld.,
za pol leta 3 gld.,
za četrt leta 1 gld.
50 kr., na mesec
50 kr., pošiljatev
na dom velja me-
sečno 9 kr. več.

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Po pošti velja
za celo leto 10 gld.,
za pol leta 5 gld.,
za četrt leta 3 gld.
50 kr. in za jeden
mesec 86 kr.

Štev. 215.

V Ljubljani v petek, 14. novembra 1884.

Tečaj I.

Bratom onstran Kolpe.

Minulo saboto in nedeljo obhajale so se sijajne slavnosti v glavnem mestu zagrebškem, v krasni stolnici sosednega nam naroda hrvatskega. Veliki mecén jugoslovanski, vladika Strossmayer podaril je svojim rojakom dragoceno zbirko slik, uprav kneževu darilo ter je sam s svojim pohodom počastil Zagreb, da osebno izroči novo izobraževališče svojemu narodu. Pravo so pogodili Hrvatje, da so prvega sina hrvatskega ozemlja sijajno sprejeli v svojem osrednji. Umetnost je v tesni zvezi s kulturnim napredkom človeškega plemena; komu njeni blagodejni žarki niso ogrevali srca? Komur jasna lepota vekovitih umotvorov ni razvedrila mračnega obzorja, ta nima pravice, prištevati se izobraženemu svetu. Kedo bode tedaj zameril Hrvatom, da se radujejo svojega odličnega zemljaka, da mu v polni meri izkazujejo toplo hvaležnost, katero je izdatno zaslužil z neprestanim delovanjem na korist narodu in vesoljnemu človečanstvu?

S svojega stališča nimamo ugovarjati, da je ljubljanski mestni zastop baš to ugodno priliko uporabil ter prošlavljencu izročil diplomu ljubljanskega častnega meščana, v katero ga je izbral skoro pred dvema letoma. Tudi to se nam vidi celó naravno, da se je ljubljanski deputaciji pridružilo nekoliko drugih Slovencev, ki so se odpravili v Zagreb klanjat se velikodušnemu prijatelju slovenskega naroda ter hrvatskim sorodnikom izročat bratske naše pozdrave. Ali vesti, dohajajoče nam iz hrvatske stolnice, ogenrele so nam kmalu naše nehlinjeno veselje!

Kajti čitali smo po časopisih, in sami smo prejeli zagrebška poročila, iz kojih se je razvidelo, da je imela zagrebška slavnost tudi političen pomen, katerega nikakor ne odobravamo. Bralo se je namreč tudi po nekaterih slovenskih novinah, da sta se pri tej priliki zjediniли dve doslej protivni hrvatski stranki, nezavisnjaci ali pristaši Strossmayerjevih načel, in stranka prava, Starčevičev učenci.

Listek.

Stepni kralj Lir.

Ruski spisal Ivan Turgénev, poslovenil * * *
(Dalje.)

Malo je manjkalo, da se ni Suvenir vrgel od smeha na tla. — Oh, kako ste me prestrašili, spoštovani moj bratec! In zares, vi ste tako strašni! Da bi si bili vsaj vaše lasce malo počesali, kajti če se posušé, kar Bog obvari, ne bodo se potem več dali izmiti; treba jih bo s koso pokositi. — In vi se še ponate! Nag revež, in še baha se! Kje imate zdaj svojo streho, s katero ste se zmirom ponašali, povejte mi to! Jaz, hvala Bogu, imam svojo streho, ali ti, ti si brez strehe! Jaz sem podedoval svojo streho! (Suvenir je bil zdaj mrtev na to besedo.)

— Gospod Bičkov! spregovorim jaz... Kaj delate! Bodite vendar pametni!

Ali on je še dalje vreščal, švigal in skakal okolo Harlova... Hišnika s hišino pa še ni bilo!

Sami znamo, da je sloga v narodnem taboru dragocena in prekoristna pridobitev, katero treba čuvati kakor punčico v očesu. Tudi gledé tega se ne varamo, da se v vinorodni Hrvatski prijateljske zveze najraje sklepajo pri vinski kapljici ter da peneči šampanjec pri banketu kaj rad izvabi žarečemu licu *osculum pacis*, poljub miru in sprave. Čemu tedaj se protivimo temu spojenju, čemu proglašamo nenaravno to zvezo za velikansko in pogubno zmoto, katera utegne še bridke posledice roditi trojedini kraljevini in njenemu nam tako simpatičnemu prebivalstvu?

Odgovor na to vprašanje ne bode težaven. Od onega trenutja, v katerem nam je bilo dano, z lastnimi očmi se prepričati o javnem gibanju hrvatskih strank, nikdar nismo zatajevali svoje utemeljene mržnje nasproti starčevičijanskim fanatikom. Oblika, v kateri se razodevajo njih nazori, bila je nam skozi in skozi zoperna, odurna, konečne namene njihovega rovanja obsojali smo vedno iz vsega srca. Ko smo čuli o sramotnih prizorih v zagrebški deželni sobani, ko smo si predstavljali poslance, elito omikanega naroda tedaj, kateri svoje tovariše, mandatarje istega naroda, opisujejo s surovimi psokvami, navadnimi sicer le v jargonu najnižjih socialnih plastij, ko smo v duhu zrlí velikega klicarja Davida Starčeviča, kateri je svojo fizično moč poskušal na sedemdesetletnem starcu, in to v hrvatski deželni zbornici — obhajal nas je čut, sličen onemu, ki v Shakespearejevem igrokazu navdaja Prospera nasproti poživinčenemu pijanemu Calibanu!

In program te stranke, če se sme tako nazivati neprebavljena zmes na pol bedastih, na pol veleizdajskih nazorov, — kako nam je očenjati ta bedlamski nestvor? Ona velika Hrvatska, o kateri pri belem dnevu sanjarijo Starčevičijanci, obsegajoča poleg trojedine kraljevine tudi vse slovenske pokrajine ter daleč proti jugu se razprostirajoča po balkanskem polotoku, ona Hrvatska nima mesta v okviru avstrijske državne ideje. Preje bi se moralo razrušiti starodavno državno po-

Jaz sem bil ves v strahu. Zapazil sem namreč, da se je Harlov, ki se je v pogovoru z mojo materjo polagoma umiril in se naposled vsaj na videz udal v svojo usodo, znova razdražil: dihal je hitreje, pod ušesi ga je kri naenkrat vsega zalila, prsti so se začeli gibati, oči so mu zopet začele švigati sredi temne maske njegovega umazanega obličja...

— Suvenir, Suvenir! zakričim jaz. — Nehajte, sicer povem materi!

Ali Suvenir je bil kakor obseden.

— Da, da, spoštovani brat! zavrešči zopet, — glejte, v kakem sitnem položaji smo zdaj! Toda vaši hčerki, z vašim zetom, Vladimirom Vasiljevičem, smejata se vam zdaj pod vašo streho! Da bi jih vsaj prokleli, kakor ste obekali! Ali tudi za to niste! Kje neki se morete vi po robu postaviti Vladimiru Vasiljeviču? Vi ste ga zvali še Volodko! lep Volodka vam je zdaj! On je Vladimir Vasiljevič, gospod Sljotkin, posestnik, gospodar, in — kaj si pa ti?

Strašno rjojenje zagluší Suvenirjeve besede... Harlova je vsega prevzelo. Pesti so se mu stisnile in vzdignile, lice mu je zamodrelo, pena se mu je pokazala na popoka-

slopje avstrijske monarhije, katero je toliko stoletij kljubovalo vsem nevihtam in vremen-skim nezgodam, stoprav potem bi bilo mogoče, uresničiti državnoopravne sanjarije zbegane Starčevičeve tolpe, stoprav po taki usodni katastrofi bi se mogla vzdigniti velika hrvatska država, katera bi segala od sneženih vrhov sivih noriških planin doli do albanskega pečevja. Presvetli naš cesar sam označil je pred 10 dnevi svoje stališče nasproti stranki prava, ko je pri sprejemu ogerske delegacije hrvatskim zastopnikom očito izražal svojo Najvišjo nemilost nad temi izgredi. Za lojalnost slovensko bode cesarska obsodba pomenljiv ka-žipot; sicer pa — kako usodo imamo „plainski Hrvatje“ — tako namreč nas Slovence nazivljejo Starčevičijanci, zanikajoči nam celo naše pošteno slovensko ime — kako usodo imamo pričakovati od jaskanskega samosilnika in njegovega nebrzdanega spremstva? V tem oziru smo tedaj po vsem mirni; stranka prava s svojim vrtoglavi programom nima nikakeršnih tal v naši domovini ter jih nikdar ne bode imela med zvestimi Slovenci.

In s takimi *enfants perdus*, z elementi, o katerih se po vsem izobraženem svetu le milovanje čuje in glasen hrohot, s takimi poplajenci se brati inteligentna nezavisna stranka! Skoro ne moremo razumeti te gorostasne brez-miselnosti, toda jednaki slučajji se ponavljajo v zgodovini. S svojo brezobzirnostjo, dasi ne s svojimi talenti, spomina nas krdelo Starčevičevih privržencev na skrajno stranko francoske revolucije, katero povestnica pozna pod glasovitim imenom *la montagne*. Nezavisnjaci, večjidel jako izobraženi, osebno honetni možje, a omejeni v suhoparnem političnem doktrinarstvu, skozi in skozi nepraktični idealisti, živeči v državnopravnih utopijah, živa so slika francoskih Girondistov. Ali svet vladajo absolutne ideje, in čem bolj se zmerna opozicija dobrika skrajnemu krilu, tem preje jih bode uničil mnogosubljani protivnik.

Sicer pa se program „Pozorjeve“ stranke ne razlikuje več bistveno od onega blagovestja, katero se dan za dnevom čita v Starčevičevi

nih ustnah in on je od besnosti ves zatrepetal. — „Streho! praviš ti — zagrmi naposled se svojim železnim glasom — prokolnem naj! praviš ti... Ne! jaz jih ne prokolnem... To jim nič ne dé! Ali streho... streho jim razderem, in tudi oni ne bodo imeli strehe, kakor jaz ne! Spoznali bodo Martina Harlova! Moja moč še ni propala! Spoznali bodo, kaj se pravi norčevati z mano!... Strehe ne bodo imeli!“

Jaz sem bil kakor okamenel; še nikdar nisem videl tako neizmerne jeze. Ne človek, ampak divja zverina se je gibala pred mano! Jaz sem bil kakor okamenel... Suvenir pa se je od strahu skrtil celo pod mizo.

— Ne bodo imeli! zakriči Harlov po- slednjikrat, vrže se iz sobe, in le malo je manjkalo, da ni pohodil hišine in hišnika, ki sta ravno kar vstopila... Kakor krogla se je zavalil po dvorišču in izginil za vrati.

XXV.

Mati se je strašno razjezila, ko ji je prišel hišnik s prestrašenim obrazom sporočat o novem in nepričakovanem odhodu Martina Pe-

„Slobodi“. Nezavisna stranka zahteva *de facto* trijalizem, in njen uzor se ne dá doseči drugače, nego če se po polnem prenapredi sedanjí državnopravni položaj. V tem oziru pa bode zamán iskala zaveznika med avstrijskimi Slovani. V naši državni polovici so se vsi narodi, tudi Poljaki, Čehi in mi Slovenci sprijaznili z ustavo l. 1867, in vse naše prizadevanje meri na to, da se uresničijo njena zakonita določila, zlasti da se uživotvori od ustave zajamčena ravnopravnost. Morda se hrvatskim Girondistom pridruži nekoliko dalmatinskih malkontentov, pritegniti jim utegnejo nekateri nezreli elementi mladočeske stranke, tudi naš „Slovan“ jih bode skoro gotovo podpiral s svojim daleč segajočim vplivom — toda sicer ostali bodo osamljeni, in če se odmaknejo s postavnega stališča, jih nikdo ne bode branil proti navalom madjarske reakcije. Potem pa bode sovraženi „Magyar-orszag“ kmalu drug pomen dobil za naše brvatske brate!

Kaj je tedaj naše mnenje? Mi vsaj mislimo, da obširna samouprava, katero je ogersko-hrvatska nagodba z l. 1868 naklonila trojedini kraljevini, zadostuje opravičenim terjatvam hrvatskega naroda. Mogoče, da se v jedni ali drugi točki ni strogo izvršila, v tem oziru imajo narodni zastopniki hvaležno nalogo, delati na to, da beseda kri in meso postane. Čudoviti razvoj zagrebskega mesta tekom zadnjih 18 let živa je priča, koliko koristnega je Hrvatska doslej uže prejela od državno-pravnega položaja, kateri se naslanja na obstoječe zakone. Teh se imajo držati tudi za naprej sodnijski in upravni činovniki, le s tem pogojem zagotavljamo bratom onstran Kolpe svoje simpatije, in če bi kedo imenom Slovencev pri zagrebskih banketih bil izustil drugo mnenje, sigurno ni bil poklican tolmač lojalnemu slovenskemu narodu.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

V drugi plenarni seji avstrijske delegacije odobril se je brez debate proračun skupnega finančnega ministerstva. Izvestitelj baron Hübner naglasil je z zadovoljstvom iskreno prijateljstvo Avstrije z Nemčijo in Rusijo, katero se je sijajno dokumentovalo v trocarskem shodu v Skjernjevicah. V specialni debati o redovitih troških za c. kr. vojsko grajal je Greuter dvoboj med častniki ter navel slučaj, da sta bila na Tirolskem dva častnika degradovana in odpuščena, ker nista sprejela ponudjenega dvoboja. Vojni minister je odgovoril, da sicer zakon prepoveda dvoboj in da ga perhorescira tudi on, da pa ne more nič ukreniti proti dvoboju, ker bi se s tem stavil v opreko s celim častniškim korom, ka-

troviča. Ni si upal zatajiti pravega vzroka tega odhoda; jaz sem bil prisiljen, potrditi njegove besede. „Torej ti si vsega kriv!“ zakriči mati na Suvenira, kateri je bil stekel naglo kakor zajec še pred nami k nji in ji je bil celo rokó poljubil: — „tvoj hudobni jezik je torej vsemu vzrok!“ — „Prosim, jaz bom zdajci, zdajci . . .“ zajeclja in zašepeta Suvenir ter si dene roke za hrbet. „Zdajci . . . zdajci . . . Jaz poznam ta tvoj: zdajci!“ povzame mati zaničljivo in ga zapodi ven. Potem pozovni, ukaže poklicati Kwicinskega in mu zapové, naj se nevtogoma odpravi s kočijo v Jeskovo, naj poišče Martina Petroviča in ga vsakakor pripelje k nji. „Brez njega ne prikažite se mi!“ sklene ona. Mračni Poljak molčé prikloni glavo in odide.

Jaz se vrnem v svojo sobo, z nova sedem k oknu in dolgo premišljujem o tem, kar se je bilo pred mojimi očmi dogodilo. Kar razumeti nisem mogel tega, posebno mi ni šlo v glavo, zakaj se Harlov ni mogel brzdati in ni mogel prenesti zasmehovanja in zbadanja Suvenirjevega, ki je vender tako malovreden človek, doma pa je skoro brez ropota prenašal vsa razžaljenja, s katerimi so ga obšipali domači ljudje. Takrat še nisem znal,

tezi ma o tej stvari drugače nazore. Tretja plenarna seja obdržava se danes.

Zakon o pogozdenji Krasa na Primorskem uže rodi lep sad. Ne samo prej gole brdine nad Trstom se pridno pogozdujejo, tudi okolo Sežane in Proseka, kjer so bile še pred kratkem gole pečine, pokazujejo se zeleni nasadi. Upati je, da se bode začeto delo marljivo nadaljevalo; zaželjeni uspeh gotovo ne bode izostal.

Vladika Strossmayer se še mudi v Zagrebu. Predčerašnjem obiskal je hrvatsko vseučilišče. Rodoljubni vladika bil je od učiteljskega zbora in dijakov navdušeno sprejet. Strossmayer ogovoril je dijake v pol ure trajajočem duhovitem govoru, v katerem je razlagal važnost vseučilišča in zadačo znanosti. Konečno poklonil je vladika vseučilišču precejšno število dragocenih knjig.

Tuje dežele.

V ruskih vladnih krogih vlada veliko zadovoljstvo zaradi cesarskega govora pri otvorenji avstro-ogerskih delegacij. Posebno definicija razmerja med Avstro-Ogersko, Rusijo in Nemčijo ter njih vladarji našla je v ruskih vladnih krogih brezpogojno priznanje. Javlja se, da je ruski poslanik na Dunaji po nalogu ruske vlade izjavil zahvalo ruske vlade ter da je tudi izjava grofa Kálnokyja v delegacijah v Rusiji našla glasen odmev.

Italijanska zbornica sezvana je v dan 27. novembra. Kot glavni predmet, s katerim se bode bavila zbornica v prihodnjem zasedanju, označuje se zakonski načrt o italijanskih železnicah.

Na Irskem nadaljuje se agrarna agitacija v svrhu znižanja najemnine. Vidno je, da je ljudstvo pripravljeno, svoje zahteve podpreti z naoroženo močjo. Angleška vlada poslala je v dotični okraj 300 vojakov, kateri imajo pomnožiti policijsko krdelo. Bati se je krvavega sukoba.

Dogovarjanja med Francijo in Kitajsko zaradi miru se živahno nadaljujejo. Iz Pariza se brzobjavlja, da bode ministerski predsednik Férry morebiti uže pri obravnavanju tonkinškega kredita komori predložil načrt sklepa miru. Izvestitelj odbora priporočil bode baje, naj se spor s Kitajsko mirnim potem poravna.

Dopisi.

Iz Ljubljane, dné 13. novembra. (Izv. dop.) Nekako živahneje gibanje jelo se je čutiti po naših narodnih šolskih društvih. Občna zbornica „Narodne šole“ in „Slov. učit. društva“ z dné 10. in 11. septembra t. l. pričata nam to. Toliko učiteljev še ni bilo zbranih okolo narodnega svojega svetišča, toliko pravega zanimanja še nismo videli pri njih, kakor je bilo to ravno letos.

kaka nestrpljiva bolečina je lahko skrita v pustem zasmehu, celo če ta prihaja iz zaničevanih ust . . . Sljotkinovo ime, katero je bil izgovoril Suvenir, zadelo je kakor iskra strelni prah; mesto, katero je uže prej bolelo, ni več vzdržalo tega poslednjega udarca.

Prešla je blizu ena ura. Naš koleselj se zopet pripelje na dvorišče; ali v njem je sedel naš oskrbnik sam. In vender mu je mati rekla: „Brez njega ne prikažite se mi!“ Kwicinski skoči naglo z voza — in vzhiti po stopnicah. Njegov obraz kazal je veliko zadrego — kar se pri njem skoro nikoli ni zgodilo. Jaz se tedajci spustim doli in stopim hitro za njim v sobo za goste.

— No? ali ste ga pripeljati? vpraša mati.
— Nisem ga pripeljal — odgovori Kwicinski — in ga ne morem pripeljati.
— Kako to? Ali ste ga videli?
— Videl.
— Kaj je z njim? Ali ga je mrtvoud zadel?
— O ne; nič se mu ni pripetilo.
— Zakaj pa ga niste pripeljali?
— Ker svojo hišo razdera.
— Kaj?
— Na strehi novega poslopja stoji — in

Občni zbori „Narodne šole“, društva v pomoč naši šolski mladini, vršili so se, razen onega od leta 1881, ko je omenjeno društvo obhajalo desetletnico svojega obstanka, navadno le po občnem zboru „Slov. učit. društva“, tedaj gotovo v zeló neugodnem času! Kako mogoče zahtevati, da bi učitelji z jednako pozornostjo, kakor pri jednem, tako pri drugem zborovanji sledili posameznim točkam dnevnega reda, ko so telesno in duševno po polnem utrujeni. Navadna posledica, da se je čim prej sklenilo zborovanje, da se torej ni nobeno leto ukrenilo kaj posebnega. Niti toliko časa ni preostajalo utrujenim zborovalcem, da bi se v teku treh ali štirih let jedenkrat na novo odbor volil. Običajna *per acclamationem* volitev ni v odboru ničesa spremenila; ostalo je vse pri starem, dasiravno bi bilo v društvenem interesu zelesti, da bi se bil na novo volil kak delaven odbornik, ki naj bi stanoval v Ljubljani ali pa vsaj blizu Ljubljane. Sploh ni bilo znano, da marsikateremu odborniku ni mogoče, odborniškega posla opravljati, bodisi, da je z delom preobložen, bodisi, da mu je predaleč, hoditi z dežele k odborovim sejam, toda na boljše se ni obrnilo nikdar, baš ker se zborovalci niso dovolj informirali o društvenih notranjih zadevah.

Vsa hvala torej odboru, v prvi vrsti pa predsedniku, da je letos sklical občni zbor „Narodne šole“ dan pred občnim zborom „Slov. učit. društva“. Čez 30 učiteljev je bilo navzočih, in o tem, kar so ukrenili, poročal je takrat „Ljubljanski List“. Odbor ni zamudil svoje dolžnosti in uže 2. oktobra t. l. imel je svojo redno sejo, da izvrši ukrepe občnega zbora. Posebno važno pa je, da je odbor tudi oni ukrep občnega zbora, da se postavijo v posameznih okrajih poverjeniki za nabiranje denarnih doneskov „Narodni šoli“ v prid, tako povoljno razrešil. Bil je to težaven posel; vsaj je lahko misliti, da, če ima ta ali oni dovolj navdušenja za narodno stvar, da mu je težje dejanjstveno pokazati ga, da mu celó prirojeno ni, potom svoje zgovornosti izvabiti temu ali onemu kak krajecar za blagotvorno naše društvo.

Prav veseli smo bili, beroč v zadnji številki „Učit. Tov.“ od 1. novembra t. l., da je odbor svojo dolžnost storil, ter postavil poverjenike za izvršitev omenjenega ukrepa.

25 učiteljev je za to delo odbranih, a vsem drugim naj bode mar, da jih dejanjsko podpirajo.

Gotova istina je, da bo odboru še le potem omogočeno, svoj delokrog razširiti, ako mu bode osigurjena trdna finančialna podlaga. Počakati nam je torej, kak odmev bo našel ta ukrep v srcih gospodarstvenikov, oziroma vsega slovenskega učiteljstva. Res, da je zanimanje v tem hipu veliko; kaže se nam v podobi dopisov in člankov po naših slovenskih novinah, in če ostane tako, upati imamo,

jo razdera. Mlincev* je zletelo s strehe uže kakih štirideset in tudi kakih pet trdnejših gred. („Strehe ne bodo imeli!“ teh Harlovljih besed sem se spomnil.)

Mati debelo pogleda Kwicinskega. — Sam . . . na strehi stoji in jo razdera?

— Tako je. On hodi po stropu pod odrom in lomasti na levo in pravo. Kakor veste, je njegova moč nadčloveška! No, pa tudi streha je, da resnoko povem, precej slabotna, in grede so jako narazen; zabiti so na nje sami mlinci, in še ti z lesenimi žebli.

Mati pogleda na me kakor bi se hotela prepričati, da li je prav slišala. „Oder, gredé, malinci,“ ponovi ona; očividno ni razumela, kaj pomenjajo te besede. . . .

— No in vi, kaj ste počeli? reče naposled.

— Jaz sem se vrnil, da bi poprašal za svét. Brez nekaj ljudi se ne da nič opraviti. Tamošnji kmetje so se od strahu vsi poskrili.

— In hčeri?

— S hčerami ni nič. Oni tekata tja in sem, gledata . . . kričita . . . kaj bi neki?

— In Sljotkina ni tam?

* Tenke žaganice. Op. prel.

da bo v teku jednega leta nabrana lepa svota za prvi korak.

Zelo važen je nalog „Narodne šole“ za blagor našega naroda; veliko važneje pa bo, ako združimo z njim tudi nalog, delati zoper napore nemškega „Schulvereina“, ki s silovito drznostjo seje luliko iznarodenja med priprosti naš narod v podobi kulturo obetajočih nemških šol.

Ako si torej „Narodna šola“ pomore, po vztrajno delujočih učiteljih in rodoljubih razširiti svoj delokrog v toliko, da bo jela izdajati poučne knjige za slovensko mladino, da bode z radodarno in polno roko delila dobrote tam, kjer bo treba, da se pri tem ne bo ozirala na ozke meje kranjske dežele, temveč posebno podpirala one kraje po našem Korotanu, po Štajerskem, Primorskem in v tužni Istri, kjer je sila največja, potem doseglja bo svoj vzvišeni poklic, potem bodedo lahko rekli, da je „Narodna šola“ vseslovensko društvo, ki deluje v enakem zmislu, kakor jednaka društva drugih slovanskih narodov.

Razne vesti.

— (Mrtev otrok v cerkvi sv. Štefana na Dunaji.) Dne 7. t. m. našli so v cerkvi sv. Štefana blizu neke spovednice mrtvo, novorojeno dete, ki je bilo zavito v papir. Nečloveško mater, ki je mrlička pustila na takem kraju, policija pridno išče. Mogoče je tudi, da otrok ni naravne smrti umrl.

— (Schwarzenbergova planinska koča.) Kardinal Schwarzenberg je bil v svoji mladosti navdušen hribolazec. Njemu na čast imevalo je planinsko društvo novo kočo na ledniku „Hochgruber“: Schwarzenbergova planinska koča. Česki kardinal je bil prvi, ki je došel do vrha „Wiesbachhorna“.

— (Visoka starost.) Iz Szereda se poroča: V bližnji vasi Szilad umrl je v nedeljo starček Liska Mihaly, star 109 let; navzlic svoji starosti ostal je do smrti krepak, vsako nedeljo hodil je peš nad uro hoda v cerkev. Na njegovem grobu jokalo je 30 unukov in 18 praunikov.

— (Razstava časopisov.) V decembru tega leta otvorila se bode v Nici „mednarodna razstava časopisov“ vseh delov sveta. Vodstvo razstave vabi vsa uredništva, naj izvolé poslati jeden iztis svojega lista pod naslovom: *Exposition des journaux Nizza, poste restante.*

Domače stvari.

— (Menice s slovenskim tekstom) so uže vpeljane v prodaji. Zadnja številka državnega zakonika razglašá ukaz finančnega ministra, da se vpeljejo v prodajo menične tiskovine s slovenskim tekstom do zneska 1 gld.

— Tudi on je tam. Bolj kriči, nego vsi — ali opraviti ne more ničesar.

— In Martin Petrovič je na strehi?

— Na strehi; ... to je nad odrom — in streho razdera.

— Da, da, reče mati — z gredami ... mlinci ...

Očividno je bil to jako nenavaden slučaj. Kaj je bilo začeti? Poslati v mesto po ispravnika, zbrati kmete? Mati je bila vsa zmešana. Tudi Žitkov, ki je prišel k obedu, je bil ves iz sebe. Se vé, da je zopet opomnil na vojaško poveljništvo, sicer pa ni povedal nobenega nasveta in je samo ponižno in udano gledal mojo mater. Kwicinski, ki je videl, da zastoj čaka na kako odločitev, predlaga nasled s tisto njemu svojo zaničljivo spoštljivostjo materi moji: ako mu ona dovoli vzeti saboj nekoliko hlapcev, vrtnarjev in družih služabnikov, da bi on poskusil ...

— Da, da; prestriže mu mati govor — poskusite, ljubi moj Vikentij Osipič! Samo prosim, podvizajte se; odgovornost za vse prevzamem jaz sama.

Kwicinski se hladno posmehne. — Samo povedati vam moram uže naprej, gospa, da ne morem jamčiti za dober vspeh, kajti moč

— (C. kr. kmetijska družba kranjska) imela je sejo glavnega odbora dne 9. t. m. Iz zapisnika povzamemo naslednje: Seji predseduje gospod družbeni predsednik Karol baron Wurzbach, navzoči so: podpredsednik G. J. F. Seunig, družbeni tajnik G. G. Pirc in odborniki gg.: Brus, Detela, Jerič, Kastelic, Murnik, Neveklovski, dr. Poklukar, Robič, Souvan in dr. pl. Wurzbach. — Tajnik Pirc poroča o stanju subvencije za živinorejo ter konečno stavi predlog: „Ostanek subvencije v znesku 489 gld. naj se rabi za nakup belanske živine, katera naj se še tekom meseca novembra v Lescah prodá.“ — Odbornik G. Murnik priporoča, da se pri prodaji plemenske govedi tudi na Kranjsko Goro ozir jemlje, kjer so se razmere za umno živinorejo jako povoljno spremenile. — Odbornik G. dr. Poklukar se strinja sicer z vsemi predlogi, ki merijo na to, kmetijstvo jednega dela naše dežele pospeševati, pri skromnih sredstvih družbe je pa večji vspeh vender-le tam pričakovati, koder se kmetijstvo splošno ali celi okrajji podpirati morejo. On je za prodajo govedi v Lescah, ker imajo tja jednako blizu živinorejci iz Kranjske Gore kakor iz Bohinja. — Odbornik G. Brus omenja prošnje Dolenjcev in Notranjcev ter stavi predlog, da se letos plemenska goved prodaja v Lescah, prihodnje leto pa jedenkrat v Novem Mestu, jedenkrat pa v Postojini. — Predlogi tajnika Pirca in odbornika Brusa se jednoglasno vzprejmó. — Tajnik Pirc poroča o reorganizaciji družbenega vrta, katera obstoji v tem, da se celi vrt spremenil v veliko drevesnico ter se nastavi večé vrtnar. — Po daljni razpravi se nasveti tajnika Pirca vzprejmó, se vé da s pridržkom, da občni zbor za sedaj provizorične ukrepe v svojem času potrdi. Služba vrtnarja za letno plačo 400 gld. in prostim stanovanjem se ima takoj razpisati, dosedanji oskrbnik vrta izpusti se pa s 1. januarjem 1885. leta iz službe. — Oskrbniku družbenega vrta dovoli se remuneracija. — Učitelju G. Šetini v Črnomlju se prošnja za divjake odbije, naročilo se mu bode pa na družbeni račun pol kilograma hrusevih pešek. — Centralni odbor vzame na znanje, da je ministertvo potrdilo načrt razpisa za premije umno napravljenim sušilnicam, ter tajništvu naroča, da v tej zadevi potrebno ukrene. — Tajnik poroča, da se je poslalo osrednji postaji za spečevanje sadja 9 met. centov jabolk v štirih sortah, da se naredé poskusi s sušenjem po ameriškem načinu. Ker ni bilo časa, dovoljenja centralnega odbora dobiti, naj se ukrepi tajništva sedaj potrdijo. — Se zgodí. — Na vabilo odbora c. kr. društva avstrijskih sadjerejcev voli centralni odbor svojim zastopnikom pri zborovanji, katerega bode imelo društvo od 15. do 17. novembra v Gradci, družbenega tajnika G. Pirca. Zborovanja udeležita se tudi gg. odbornika državni poslanec dr. Poklukar in deželni odbornik Detela. — Prošnji občin Dvor in Struga za semnje, oziroma preložitve semnje v sklene, visoki vladi priporočati. — Na novo v družbo se vzprejmó sledeči gospodje: Henrik Jagritsch, c. kr. okr. glavar v Črnomlju; J. Wagner, c. kr. de-

želni živinozdravnik v Ljubljani; Fr. Petermann, c. kr. nadživinozdravnik v Selu pri Ljubljani; Anton Ditrich, kupec v Postojini; Franjo Jurca, lesotrzec v Postojini; Franjo Kajbič, c. kr. vodja zemljiščnih knjig v Postojini; Alojzij Kraigher, trgovec in posestnik v Postojini; Peter Kraigher, trgovec in posestnik v Postojini; Franjo Kuttin, trgovec in posestnik v Postojini; Matija Petrič, urar v Postojini; Gregor Pikel, trgovec v Postojini; dr. J. Vavpotič, c. kr. okr. zdravnik v Postojini; Janez Lavrenčič, kaplan v Postojini; Peter Vernik, mesar in gostilničar v Postojini.

— („Matica Slovenska“) imela je dne 12. t. m. ob 6. uri zvečer 65. odborovo skupščino, katere se je udeležilo 16 odbornikov, izmed vnanjih G. Janko Kersnik. Prvomestnik G. Grasselli naznani obžalujoč, da je profesor G. Levce izstopil iz odbora in predlaga, naj se izstopivšemu G. profesorju pismeno izreče zahvala za njegovo dozdane neumorno in vspešno delovanje pri „Matici Slovenski“. Se vzprejme. — Gosp. tajnik E. Lah poroča o stanju „Matic Slovenske“, o knjigah za to in za bodoče leto ter o drugih društvenih zadevah. — Konečno se je sklenilo, naj se gleda na to, da se bodo kolikor možno hitro tiskale društvene knjige. Pred občnim zborom sklicala se bode še jedna odborova seja. Letopis ureduje tajnik G. E. Lah. Konec seje ob 2/4 9. uro.

— (Izpred sodišča.) Čestiti čitatelji se baje še spominajo nekaterih grenkih resnic, katere smo povedali G. dr. Ivanu Tavčarju o priliki njegovega nekvalifikovanega napada na odličnega našega sotrudnika, G. prof. Stritarja. Članek: „Indignatio fecit“ mu je v istini tako do živega segel, da je pri sodnji zavetja iskal proti zbadljivemu „Ljublj. Listu.“ V prvi instanci se mu je tudi posrečilo, da smo bili obsojeni na 10 gld. globe, oziroma 48 ur zapora. Objavili smo priziv proti razsodbi, a tudi dr. Tavčar bil je tega mnenja, da se mora pritožiti, češ, premalo so kaznovali drzoviteža, kateri ima tako malo respekta pred mojim dostojanstvom. To je bil hosannah! v radikalnem ostrogu, in z veliko pozavno trobili so okolo: Vladno glasilo bilo je obsojeno! Ali veselje vender ni bilo trajno. Pri današnji obravnavi je c. kr. deželna sodnja ovrgla razsodbo prve instance, zatočenega urednika prof. Šukljeja krivde po vsem oprostilo ter privatnega tožnika G. dr. Tavčarja navzlic ginljivemu ugovoru obsodilo v sodnijske troške. Več o tej zanimljivi obravnavi, katera je trajala dve uri, v prihodnjic. — Ob jednom je bil odbit priziv „Ljublj. Sokola“ proti razsodbi mestne deleg. sodnije, s katero je bil oproščen urednik našega lista, ker se je branil, sprejeti „Popravek“ „Ljubljanskega Sokola“ v svoj časnik.

— („Literarno-zabavni klub“ v Ljubljani) bode imel v soboto dne 15. t. m. ob 8. uri zvečer v posebni sobi pri Maliči (Hotel Stadt Wien) svoj II. redni shod, h kateremu se vabije s tem vsi njegovi člani. Na dnevnem redu je berilo prof. Levca.

— (Nameravana postaja na južni železnici.) Čuje se, da ima južna železnica resno voljo, napraviti v Vrdu pri Vrhniki postajo. S tem bi bilo gotovo zelo ustrezno vrlim Vrhnčanom.

— (Neznan tat) ukral je predvčeranjim popoldne kmetskemu fantu Fr. L. na Hauptmanci sreberno uro z verižico, na kateri je bil pritrjen tolar v spomin cesarjeve poroke, vse vkup vredno 20 gld., in zlat prstan, vreden 3 gld.; na dalje popolno obleko, vredno okolo 45 gld.

— (Ukral) je neznan tat sinoči gostilničarju J. B. v Kolodvorskih ulicah št. 23 iz nezaprte spalne sobe, v kateri pa je ravno tedaj gospodar spal, novo kronometer-uro z verižico vred v vrednosti 61 gld. — V hotelu „pri avstrijskem cesarju“ ukral je neznan tat iz sobe hotela dve posteljni odeji, vredni 12 gld., potem 2 rjuhi, vredni 3 gld., dalje blaznico, vredno 2 gld., in par črevljev nekega potovalca.

— (Akacija) hotel je posekati včeraj dopoldne na posestvu Korenovem za starimi „šancami“ nekov tovarnišk delavec Janez Selan. Ko je ravno sekal drevo, prišel je redarstvenik mimo in ga prepočil. Selan pa je bil še tako drzen, da je redarstvenika psoval.

gospoda Harlova je velika in ne manjši njegov obup; on se zdi strašno razžaljen!

— Da, da, povzame mati — in vsega je kriv ta grdi Suvener! Tega mu nikdar ne odustim. Le pojte, vzemite saboj ljudi, podvizajte se, Vikentij Osipič!

— Tudi dovolj vrvi vzemite sabo, gospod oskrbnik, in požarnih kljuk, reče Žitko z basom; — in ako imate kako mrežo — ne bilo bi slabo, da tudi to vzamete. V našem polku, veste, se je enkrat ...

— Ne učite me, milostivi gospod, prestriže mu Kwicinski z nevoljo govor; jaz vem tudi brez, česa je treba.

Žitkov je bil razžaljen in pravi, da bo, ako tudi njega pokličejo tja, kakor pričakuje ...

— Ne, ne! vmeša se mati. — Boljše bo, da ti ostanes doma. ... Pusti, naj Vikentij Osipič sam poskusi. ... Le pojte zdaj, Vikentij Osipič!

Žitkov je bil zdaj še bolj razžaljen, Kwicinski pa se prikloni in odide.

Jaz se vržem v konjski hlev, sam v naglici osedlam svojega ježnega konja in v skoku se spustim po cesti proti Jeskovi.

(Dalje prihodnjic.)

— (Adrijatski akvarij) došel je uže v Ljubljano ter se nastavlja v Šelenburgovih ulicah št. 6. Vidijo se prav lepe morske živali; naj bi si jih ogledati nihče ne zamudil.

— (Čitalnica v Šiški) priredi besedo na Martinovo nedeljo dne 16. novembra 1884 v prostorih Kozlerjeve zimske pivarne. Pevska zbor vodi gosp. Anton Sochor. Pri besedi in plesu svira vojaška godba c. kr. pešpolka baron Kuhn. Spored: 1.) Vilhar-Schantel: Ouvertura „Jamska Ivanka“, godba; 2.) Vilhar: „Slavjanska“, moški zbor; 3.) Prešern: „Glumači“, govori gospica Zorova; 4.) Eisenhut: „Mazurka“, mešani zbor; 5.) Komočar: „Olga“, valček, godba; 6.) Zajc: „Domovini in ljubav“, solo za tenor, s spremljevanjem orkestra, poje gospod Anton Sochor; 7.) Donizetti: „Belisario“, godba; 8.) Knittel: „Šablenka brušna“, moški zbor; 9.) Komzak: „Guslarica“, godba; 10.) Anton Sochor: „Medlečej cvetlici“, mešani zbor; 11.) „Putnica“; 12.) Eisenhut: „Hrvatski napevi“, moški zbor. „Muteč“, veseloigra v enem dejanju. — Tombola, potem ples. — Ustopnina za osebo 30 kr. Čestiti p. t. društveniki so prosti. — Začetek ob 7. uri zvečer.

— (Sedemdesetletnico) obhajal je dne 9. t. m. ribniški dekan čast. gosp. Martin Škubic. Prebivalstvo pokazalo je o tej priliki svoje priznanje za obilen trud svojega dušnega pastirja. Pred farovžem postavljen je bil lep slavolok z napisom: „Slava sedemdesetletnemu“. V jutro razlegalo se je slavljencu na čast pokanje možnarjev, zvečer pa so mu priredili ribniški pevci serenado, ribniški tržani pa bakljado.

— (Ciganska.) Iz Grosupelj pri Ljubljani nam poroča prijatelj: Dne 27. oktobra prišla je mala ciganska družba, namreč en cigan in dve ciganki, k branjevki Margareti Fr. v Starem Apnu, kjer je kupila za 10 krajcarjev tobaka in smodk. Starejša ciganka zahtevala je potem še moke za 60 krajcarjev. Plačati je hotela s tremi dvajsetimi. Branjevka pa je takoj spoznala, da so dvajsetice ponarejene in vrh tega je zapazila, da ima ciganka še več tacega denarja pri sebi. — Cigani so odšli, a z njimi je zginilo tudi tri kile mesa, ki je bil v hišni shrambi. Desetica, katero so pustili za smodke in tobak, bila je tudi ponarejena, in sicer iz cinka, kakor menda ves njihov denar. — Cigan je bil kacihi 24 let star, oblečen v ponošeno vojaško lovsko obleko, ter je imel na čepici petelinovo pero „na korajžo“. Izmed cigank ima jedna kacihi 60 let, druga pa 25; na roki je nosila malo dete. — Žandarmerija zasleduje poštenjake.

— (Rop) Iz Polhovoga Gradca se poroča: Dne 5. t. m. napal je v „Velikem gozdu“ nekov Matej Kržišnik s Trate pri Poljanah tukajšnjega kmetovalca L. Bogatijo ter mu oropal listino s 94 gld. in mošnjiček s štirimi srebrnimi goldinarji.

— (Promet v tržaških založiščih) v mesecu oktobru je bil velikansk. Dne 30. sept. je bilo v založiščih blaga 17 824 038 klg.; uvozilo se ga je meseca oktobra 8 350 970 klg.; izvozilo pa 9 553 591 klg.; tedaj ga je 31. okt. v založiščih ostalo 16 621 412 klg., katero je bilo zavarovano za 5 490 000 gld.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Berolin, 14. novembra. Pri tukajšnjih ožjih volitvah bili so izvoljeni liberalci Virchow, Munckel, Richter in socialista Hasenclever z veliko večino.

London, 14. novembra. Dolenja zbornica je dovolila zopetni kredit za ekspedicijo na Nilu. — Vlada je izjavila, da došla poročila pravijo, da na Kartum od vseh strani pritiskajo ustaši, a nič ne potrjuje vesti o pobitji Gordona.

Budimpešta, 13. novembra. V ogerski delegaciji podal je danes delegiranec Falk poročilo, v katerega splošnem delu se izreka popolno soglasje odsekovo z izjavami ministra za vnanje zadeve gledé vnanje politike Avstro-Ogerske ter se poudarja, da je soglasje treh cesarskih velesil porok miru. Poročilo pozdravlja na dalje posebno simpatično nespremenjen dalnji obstoj prisrčne prijateljske zveze z Italijo.

Rim, 13. novembra. V današnjem javnem konzistoriju storili so najprej novoimenovani kardinali prisego. Potem so se podali v kraljevsko dvorano, kjer so poljubili papežu roko in nogo; potem so jih papež in vsi navzočni kardinali objeli. Na to jim je izročil papež rudeči klobuk. Ob 11. uri se je končala slovesnost, katere so se udeležili tudi pri sv. Stolu poverjeni diplomatje. V konzistorijski dvorani se je potem vršila ceremonija odpiranja in zapiranja ust in prekonizacija raznih škofov; potem so se škofom izročili prstani.

Pariz, 13. novembra. Od polnoči do danes zvečer ob 6. uri je 58 oseb za kolero umrlo. — Ferry poroča, da so došla poročila, da so Gordona med vožnjo iz Kartuma v Berber ustrelili.

London, 13. novembra. V dolenji zbornici izjavlja Fitzmaurice, da vlada ni dobila potrditve poročilu, da je bil Gordon pobit. Jediná informacija je došla od francoskega konzula, kateri poroča, da je Baring včeraj povedal čez Kosovo in Suakin, da je Kartum padel ter da je Gordon razmesarjen. To pa je najbrže samo ponavljanje prejšnje vesti.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 14. novembra.

	gld.
Jednotni drž. dolg v bankovcih	81.30
„ „ „ srebren	82.50
Zlata renta	103.85
5% avstr. renta	96.50
Delnice národne banke	872.—
Kreditne delnice	295.—
London 10 lir sterling	122.80
20 frankovec	9.74
Cekini c. kr.	5.78
100 drž. mark	60.05

Uradni glasnik

z dne 14. novembra.

Pod varstvom: Kočar Lovrenc Merjasec iz Gor. Pirnič št. 90 zaradi blaznosti; varuhom mu je postavljen zemlj. posestnik Jurij Blažič iz Gor. Pirnič št. 26.

Razpisane službe: Pri c. kr. dež. nadsodnji v Gradci dveh sodnijskih svetnikov. Prošnje do 30. novembra. — Pri c. kr. beležniški komori za Kranjsko mesto beležnika v Zatični in ono v Kostanjevici.

Eks. javne dražbe: V Ljubljani posestvo Mihe Remžgarja iz Dragomera (1898 gld. 40 kr.) dne 10. decembra; — zemljiščne parcele Franciške Sattler iz Laniš dne 26. novembra. — V Postojini posestvo Jos. Lenarčiča iz Nadanjega Sela (4133 gld.) dne 28. novembra. — V Ljubljani zemljišče Neže Marolt z Vižmarij dne 19. novembra. — V Novem Mestu zemljišča Fr. Petriča (750 gold. in 150 gld.) dne 22. novembra; — posestvo Jos. Hočevarja z Brezovice. — V Kranji posestvo Jan. Kristanca iz Moš (1093 gld.) dne 1. decembra. — V Črnomlju posestvo Jurija Laknerja iz Reinthala (830 gld.) dne 21. novembra.

Tuji.

Dne 12. novembra.

Pri Maliči: Tribuč, Kisch, Mikulascheg, potovalci, z Dunaja. — Dr. Kosjek, odvetnik, iz Gradca. — Goldscheider, potovalec, iz Jägerndorfa. — Bartelme, trgovec, iz Kočevja. — Merk, c. kr. okr. glavar, s soprogo, iz Kranja.

Pri Slonu: Stierlen, trgovec, iz Ulma. — Wien, fabrikant, in Kantor, potovalec, z Dunaja. — Beck, trgovec, iz Budimpešte. — Conte Beretta, posestnik, iz Udine. — Nowak, graščak, s soprogo, iz Male Sablje. — Schott, c. kr. stotnik, s soprogo, in Jokus, stavbeni mojster, iz Zagreba. — Mayr, ingénieur, iz Spitala. — Buzci, zasebnik, iz Naborjeta. — Dietrich, trgovec s soprogo, iz Postojane. — Belec, župnik iz Bele Peči. — Hartmann, stotnik, iz Ljubljane. — Vitez Eschenbacher, c. k. polkovnik, iz Ljubljane. Pri Avstr. carji: Czáp, kem. vodja tovarne za užigalice, z obiteljo iz Ljubljane. Pri Južnem kolodvoru: Brauner, trg. potovalec, z Dunaja. — Bobek, zasebnik, z Gorenjske.

Umrli so:

Dne 12. novembra. N. N., neznan mož blizu 50 l. star, na gorenjski drž. železnici za Činklovo tovarno povožen od lokomotive.

Dne 13. novembra. Anton Perjatelj, sin nadpaznika v prisil. delavnici, 2 1/2 l., Hrenove ulice št. 5. davica.

Srečke

z dne 12. novembra.

Praga: 67 22 23 55 45.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm
13. nov.	7. zjutraj 2. pop. 9. zvečer	743.40 742.16 743.26	— 3.4 + 5.0 — 0.8	svzh. sl. vzh. sl. svzh. sl.	js. obl.	0.00 sneg

Velika novost za Ljubljano.

Le na kratek čas z dovoljenjem visoke c. kr. deželne vlade

v prostoru Šelenburgove ulice št. 6 velika razstava

Jadranskega akvarija

iz Trsta. (125) 3—1

Morska čuda

najbogatejša zbirka živih pomorskih živalij v njih življu.

Ustopnina 30 kr., vojak 20 kr., deca 15 kr.

Odprto je od 9. ure dopoldne do 9. ure zvečer.

V komisijem založništvu knjigotrznice Ig. pl. Kleinmayr in Fed. Bamberg je ravnokar na prodaji knjiga:

Weriand de Graz.

Zgodovinsko-rodoslovna razprava.

Spisal

Davorin Trstenjak.

Cena 50 kr.; ako se vpošlje franko 55 kr. po poštni povzemki, pošlje se knjiga franko pod križevno pasko.

Razprodajalcem popust.

Ljubljanski

nazidni koledár za notice

za leto 1885

na trdem papirji po 25 kr.

Ljubljanski nazidni koledár

za leto 1885

na trdem papirji po 20 kr.

Razpečevalcem dovoljuje se popust ali rabat.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bambergova

knjigotrznica v Ljubljani, Kongresni trg št. 2.

Za prihodnje leto 1885.

V zalogi pri

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bambergu v Ljubljani

je izšla:

Slovenska

Pratika

za navadno leto 1885.

Cena eni Pratik 13 kr. — Razpečevalcem dajemo našo Pratico jako cenejšo.